

Zápis

z obhajoby disertační práce Mgr. Martina Stluky

konané dne 27. ledna 2011

téma práce: „Lexikum počátků staročeské prózy“

přítomní: prof. PhDr. Petr Mareš, CSc., prof. PhDr. Karel Kučera, CSc., PhDr. Alena M. Černá, Ph.D., PhDr. Milan Harvalík, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D., PhDr. Jaroslava Pečírková, CSc.

nepřítomen: doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D. (omluven)

Předseda komise prof. Petr Mareš zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Školitel prof. Karel Kučera představil doktoranda a seznámil komisi s průběhem jeho studia a jeho odborným působením.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Představil zejména pramenné zdroje své práce, kterými jsou tři staročeská překladová díla z pol. 14. století: *Život Krista Pána*, *Pasionál* a *Život svatých Otců* a která tvoří základ jeho analýzy lexika počátků staročesky psané prózy. Za základní teoretické východisko si pro svou analýzu zvolil práci Igora Němce *Vývojové postupy české slovní zásoby*. Kandidát dále uvedl, že základem prováděné analýzy bylo vzájemné srovnání slovní zásoby těchto tří staročeských památek, přičemž byla zvláštní pozornost věnována slovtvorbě. Součástí analýzy byla také charakteristika vznikající, příp. už existující terminologie, samostatně ve své práci zpracoval také frazémy a neopomenul ani jedinečně nebo ojediněle se vyskytující lexémy (tzv. hapaxy). Pozornost věnoval také přejímkám z cizích jazyků a charakteristice kompozit.

Poté přednesli závěry svých posudků oponenti: dr. Jaroslava Pečírková a doc. Jiří Rejzek.

Mgr. Martin Stluka odpovídá na posudky oponentů. Jako první se kandidát vyjádřil k dílčím připomínkám posudku dr. Jaroslavy Pečírkové, a to zejména k podobě zápisu dvojhlásky *uo*. Své stanovisko obhájil tím, že se jednak při transkripci snaží co nejvíce vycházet z podoby tvarů (forem) vyskytujících se v textech, a jednak tím že nenáležitě psaní *uo* na místo krátkého *o* nepovažuje za analogické ke zvrtné písařské analogii, při níž se místo *i* píše *ie*.

Dále se kandidát vyjádřil k dílčím připomínkám posudku doc. Jiřího Rejzka. Názor, že sloveso *haněti* vzniklo deprefixací ze slovesa *pohaniti* převzal skutečně z výchozí publikace dr. Němce (odkaz se mu však již nepodařilo dohledat) a na obhajobu tohoto stanoviska uvedl, že je přeci jen možné uvažovat o souvislosti s prefixací, což doložil citací z etymologického slovníku (Rejzek, 2001). K nesprávné interpretaci jednoho z oddílů prostudované literatury týkající se výpůjček z němčiny (Newerkla, 2004), kterou autor knihy nazývá jako *domnělé* (tj. v originále *vermeintlich*), a nikoli jako *pravděpodobné* (jak uvedl ve své práci kandidát) dodal, že se jedná o zjevný omyl a vlastní nepozornost (patříčný oddíl si interpretoval právě jako *vermutlich*, tj. *pravěpodobné*).

Oponenti se vyjádřili k vystoupení kandidáta. Dr. Jaroslava Pečírková k problematice psaní diftongu *uo* na místě krátkého *o* uvedla, že ačkoli ne zcela souhlasí s podobou zápisu, kterou navrhuje ve své práci kandidát (chybí ji podoba normativního tvaru), jeho názor plně respektuje a vyjádřila tak s vystoupením kandidáta stejně jako doc. Jiří Rejzek spokojenost.

Diskuse:

Dr. Alena Černá na úvod svého diskuzního příspěvku upozornila na název disertační práce (*Lexikum počátků staročeské prózy*) a podotkla, že pokud by měl být titul skutečně přesný, mělo by se uvést, že se jedná o prózu uměleckou, nikoli o prózu vůbec. K pojmu hapax legomenon, o kterém v práci kandidát pojednává, poznamenala, že je vhodné uvádět celý název, ne slangově jen hapaxy. Dr. Alena Černá se kandidáta zeptala, zda by mohl vysvětlit, podle čeho identifikoval jednotlivé termíny a frazémy. Kandidát uvedl, že v mnohém vycházel ze stč. slovníku a že se v práci vedle pojmu termín mluví také o ustálených slovních spojeních. Na svou obhajobu odkázal na práce Michálka a Němce, kteří uvádějí, že se pojem termín v dané době chápal mnohem širěji, než je tomu např. dnes.

Dr. Milan Harvalík se zeptal v souvislosti se závěrem disertační práce a konstatováním, že nebylo možné využít všechny přístupy, které se nabízejí (zejm. korpusové zpracování stč. textů), na další plány kandidáta, tj. na to, zda se chystá na práci v tomto směru navazovat. Kandidát odpověděl, že by na práci velmi rád navázal a že ho zajímá především výzkum kolokací, který může ozřejmit další zajímavé jevy a vztahy mezi autorem a jednotlivými díly.

Prof. Karel Kučera doplnil, že by bylo podnětné shromáždit velké množství dokladů, na kterých lze vyzkoumat, je-li nějaký vztah mezi *uo* na místě krátkého *o* a předchozí hláskou, např. významně často se v tomto kontextu objevující labiály, popř. hláska *k*.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: 5 členů komise – přítomni 4 členové komise – 4 kladné hlasy. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Lucie Válková

Podpis předsedy komise: